

BUILT ENVIRONMENT
EDUCATION

DE LA MÉDIATION
EN ARCHITECTURE

FOR

UM

EDUKACJI
ARCHITEKTONICZNEJ

Biogramy i instytucje:**Joanna Guszta****(Studio Ładne Halo), Łódź (Polska)**

Autorka książek dla dzieci. Współzałożycielka wydawnictwa i studia graficznego Ładne Halo. Pisze i tworzy projekty na styku tekstu z ilustracją, koordynuje produkcję wydawnictw od pomysłu do druku. Współpracuje z kolektywem Mamy Projekt przy wydawnictwach, grach, wystawach i nietypowych projektach dotyczących edukacji ekologicznej i architektonicznej. Laureatka polskiej edycji konkursu edukacji architektonicznej Golden Cubes Awards w kategorii publikacja oraz nagrody Madra Książka Roku 2020 Uniwersytet Jagielloński.

<https://ladne-halo.pl>

Natalia Gaweł (Archi:kultura), Gdańsk (Polska)

Architektka i edukatorka architektoniczna. Na co dzień pracuje w biurze projektowym w Gdańsku. Po godzinach działa w obrębie edukacji. Jej celem jest praca na rzecz środowiska zabudowanego i tworzenie przestrzeni do prowadzenia dialogu pomiędzy architekturą a jej użytkownikami. Poza pracą projektową, tworzy programy, warsztaty i spacer edukacyjne. Absolwentka studiów podyplomowych Archi:kultura. Edukator Architektoniczny. Lubi eksplorować wybrzeże Bałtyku jeżdżąc rowerem.

<https://nataliagawel.com>

Hanna Zwierzchowska (MSN), Warszawa, (Polska)

Artystka, projektantka i edukatorka zajmująca się przede wszystkim malarstwem i architekturą. Łączy sztukę i edukację poprzez projektowanie doświadczeń, często na wystawach w muzeach. Współpracuje z różnymi instytucjami sztuki i kultury, takimi jak: Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie, Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie, Akademia WIT, Narodowy Instytut Architektury i Urbanistyki. Wielokrotna stypendystka w kraju i za granicą.

Marta Przybył (MSN), Warszawa, (Polska)

Edukatorka, koordynatorka i kuratorka programów edukacyjnych w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie. Studiowała grafikę na Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie oraz arteterapię na Uniwersytecie Marii Grzegorzewskiej. Interesuje się sztuką zaangażowaną społecznie i jej potencjałem transformacyjnym. Dwukrotna laureatka Warszawskiej Nagrody Edukacji Kulturalnej za programy edukacyjne Muzeum: w 2020 r. za program międzyinstytucjonalny KULTOUR oraz w 2023 r., za program Formy Podstawowe.

Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie, muzeum programowo silnie związane z Warszawą, jej historią i mieszkańcami, jednocześnie aktywnie uczestniczy w życiu artystycznym w Polsce i na

świecie. Założone w 2005 roku, początkowo bez przestrzeni wystawienniczej, umiejętnie korzystało z różnych miejsc, odnajdując w nich inną historię do opowiadania. Od 2009 roku Muzeum organizuje cykliczny Festiwal „Warszawa w budowie”, festiwal poświęcony architekturze, urbanistyce, designowi i przestrzeni publicznej w Warszawie. W 2024 roku - 16. edycja Festiwalu zainauguruje otwarcie nowego gmachu wystawienniczego Muzeum Sztuki Nowoczesnej.

<https://artmuseum.pl/pl>

Katarzyna Domagalska (NIAIU) Warszawa (Polska)

Historyk sztuki i architektury, badaczka i edukatorka. Głównymi tematami jej badań są: regionalizm, tożsamość miejsca definiowana przez architekturę i krajobraz oraz rozwój (urbanistyka) miasta, dziedzictwo architektoniczne, projektowanie społeczne. Kierowniczką Działu Edukacji w Narodowym Instytucie Architektury i Urbanistyki. Współtwórczyni studiów podyplomowych Archi:kultura. Edukator architektoniczny. Autorka Poradników Architektonicznych i Konserwatorskich oraz książki dla dzieci „Mały Architekt. Przybornik do oglądania miasta” współtworzonej z ilustratorką Martą Kwiatek.

Narodowy Instytut Architektury i Urbanistyki jest instytucją publiczną, której misją jest edukacja w zakresie architektury. Instytut prowadzi działalność poprzez organizację wystaw, wykładów, warsztatów oraz innych aktywności edukacyjnych dla dzieci i dorosłych. Instytut również prowadzi działalność wydawniczą. Dział edukacji zajmuje się badaniami dotyczącymi tożsamości miejsca, współpracuje z polskimi i międzynarodowymi ośrodkami akademickimi i kultury. Organizuje programy z edukacji architektonicznej dla szkół. Kształci przyszłych edukatorów na studiach podyplomowych Archi:kultura. Edukator Architektoniczny. *Architektura dla Edukacji (ADE)* to internetowa platforma edukacyjna sieciująca osoby działające na rzecz środowiska i kultury zbudowanej.

www.niaiu.pl
www.ade.niaiu.pl

Magdalena Storożenko-Polak (PLACES Foundation), Katowice (Polska)

Architektka i edukatorka. Rzeczniczka dostępności. Prezeska zarządu Fundacji PLACES oraz absolwentka Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej i studiów podyplomowych Archi:Kultura. Edukator Architektoniczny (NIAIU, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie). Prowadzi warsztaty z architektury i projektowania uniwersalnego dla wszystkich grup wiekowych. Autorka programów edukacyjnych na temat projektowania uniwersalnego dla urzędników, studentów i dzieci.

PLACES Foundation – Fundacja założona w 2019 r. przez architektki i edukatorki, które chcą walczyć o bardziej inkluzywny świat zaprojektowany z myślą o wszystkich. Fundacja powstała w odpowiedzi na dostrzegalne braki w edukowaniu na temat projektowania uniwersalnego. Projektowania, które rozumiemy jako narzędzie realizacji zasady równości i dostępności. Edukujemy, inspirujemy i wspieramy inkluzywne projekty. Dla wszystkich zainteresowanych budowaniem dostępnej rzeczywistości organizujemy warsztaty, dyskusje i konferencje

<https://www.unifestfestiwal.com>

Mina Sava (UIA, De-a Arhitectura) Bukareszt (Rumunia)

Architektka, absolwentka Uniwersytetu Architektury i Urbanistyki „Ion Mincu” w Bukareszcie (Rumunia). Od 2002 r. prowadzi pracownię architektoniczną A Stil, a od 2003 roku jest członkinią i założycielką Rumuńskiej Izby Architektów (OAR). Inicjatorka i prezeska Stowarzyszenia De-a Arhitectura, które od 2013 roku rozwija i promuje edukację dzieci i młodzieży w zakresie architektury i środowiska zbudowanego. Reprezentuje Rumuńską Izbę Architektów w programie Architektura i Dzieci w Międzynarodowej Unii Architektów (UIA), a od 2023 roku kieruje tym programem.

De-a Arhitectura to społeczność edukatorów w dziedzinie środowiska zbudowanego i nauczycieli kształtujących lepszą przyszłość poprzez edukację architektoniczną dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Programy wspierają kreatywność i innowacyjność oraz pomagają dzieciom rozumieć zjawiska w świecie. Programy edukacyjne prowadzone są głównie w szkołach w formie zajęć fakultatywnych, ale także w muzeach. Misją **De-a Arhitectura** jest budzenie świadomości wśród dzieci i dorosłych o potrzebie wpływania na środowisko poprzez aktywne uczestnictwo i odpowiedzialność za lokalny krajobraz miejsca, w którym żyjemy. Edukatorzy działają poprzez edukację, zabawę, eksperymentowanie z przestrzenią i w przestrzeni. **Stowarzyszenie De-a Arhitectura** zostało założone w 2013 roku przez 6-osobowy zespół architektów i edukatorów, a obecnie liczy 70 członków. Program „De-a arhitectura – edukacja w zakresie architektury i środowiska zbudowanego” został zainicjowany w 2011 roku, a od 2016 roku Rumuńska Izba Architektów (OAR) zaleca korzystanie z programu przez szkoły i edukatorów nadając mu „Znak jakości Architektury”.

Międzynarodowa Unia Architektów i program Architektura i Dzieci ma na celu wspierać architektów i edukatorów na całym świecie w działaniach edukacyjnych na rzecz współtworzenia kultury budowania i zrównoważonego środowiska. Rozwijanie świadomości młodych ludzi na temat architektury, miasta i zrównoważonego rozwoju jest pilnym i istotnym wyzwaniem. Mając dostęp do wiedzy z tych obszarów, młodzi ludzie – jako dorośli obywatele, użytkownicy, klienci i decydenci – będą

wpływać na strategię polityczne, gospodarcze i społeczne, które kształtują ich miasta i ich otoczenie.

https://www.uia-architectes.org/en/workprogram/architecture-children_uia/

Peggy Derder, Centrum Pompidou, Paryż (Francja).
Dyrektorka Działu Edukacyjnego w **Centrum Pompidou**.

Centrum Pompidou to interdyscyplinarna instytucja kultury, pragnąca stanowić integralną część miasta, społeczeństwa i życia codziennego. W Centrum Pompidou mieści się Musée National d'art Moderne (Narodowe Muzeum Sztuki Nowoczesnej), największa kolekcja sztuki nowoczesnej i współczesnej w Europie, druga na świecie. Centrum Pompidou łączy w sobie funkcje muzeum i ośrodka twórczego, w którym sztuki wizualne współistnieją z muzyką, kinem, książką, teatrem, badaniami itp.

<https://www.centrepompidou.fr/en/>

Sara Meunier, arc en rêve centre d'architecture, Bordeaux, (Francja)

Architektka, a obecnie dyrektorka ds. edukacji w arc en rêve centre d'architecture, w zespole którego jest od 2012 roku.

arc en rêve centre d'architecture

arc en rêve centre d'architecture z Bordeaux jest instytucją kultury, która od 1981 r. promuje świadomość kulturową w dziedzinie architektury, urbanistyki i projektowania krajobrazu, a także pośredniczy w promowaniu wysokiej jakości środowiska życia. Jej uznany na arenie międzynarodowej program obejmuje wystawy, wykłady, dyskusje, publikacje, warsztaty dla dzieci, seminaria dla dorosłych, zwiedzanie budynków i spacery architektoniczne.

<https://www.arcenreve.eu/>

Félix Pareja, Territoires pionniers I Maison de l'architecture – Normandie (Francja)

Architekt, który dzieli swoją praktykę architektoniczną między nauczanie, badania i popularyzację kultury architektonicznej. Absolwent ENSA Normandie z 2016 r., od 2017 r. prowadzi tam zajęcia z projektowania, obecnie pracuje nad doktoratem na temat upowszechniania architektury. Jego różnorodne doświadczenia pracy jako scenografa, kierownika sceny, edukatora i dyrektora artystycznego dało mu rozległą wiedzę na temat normandzkiej sieci kulturalnej, którą wykorzystuje w interdyscyplinarnych projektach. W 2021 r. miasto Caen zleciło mu opracowanie i przeprowadzenie projektu kulturalnego „Château en Chantier” („Zamek w budowie”) – programu którym kierować będzie do 2025 r., kiedy to zakończy się gruntowna transformacja terenu wokół Zamku w Caen opracowana przez studio projektowe AAPP. Od 2022 r.

jest prezesem stowarzyszenia Territoires pionniers |
Maison de l'architecture – Normandie, dla którego
pracował przedtem jako wolontariusz.

Stowarzyszenie Territoires pionniers | Maison de l'architecture – Normandie, to regionalny „dom architektury” w Normandii – instytucja kultury zajmująca się edukacją architektoniczną i promocją wiedzy o środowisku zbudowanym. Sieciuje ludzi i instytucje zaangażowane w architekturę regionalną i kieruje swoją ofertą do wszystkich zainteresowanych tematyką architektury, urbanistyki, miast i obszarów wiejskich. Stowarzyszenie tworzy przestrzeń spotkań, wymiany doświadczeń i refleksji w tych dziedzinach. Territoires pionniers jest członkiem krajowej sieci 33 placówek „Maisons de l'Architecture” „Domy Architektury”.

<https://www.territoirespionniers.fr/maison-architecture-normandie/>

Réseau des maisons de l'architecture („Sieć Domów Architektury”) jest stowarzyszeniem które zrzesza 33 Maisons de l'architecture „Domy architektury” w całej Francji a także w Quebecu. Jego misją jest wsparcie projektów mających na celu promocję i upowszechnianie wiedzy o architekturze. Pośredniczy ono między różnego rodzaju podmiotami, partnerami publicznymi i prywatnymi, i tworzy dla nich ogólnodostępne narzędzia pomagające promować kulturę architektoniczną.

<https://www.ma-lereseau.org/>

Joanna Tarkowska, Mikromiasto, Fundacja Wzornictwo i Ład, Warszawa (Polska)

Projektantka graficzna, działaczka lokalna i edukatorka oraz współzałożycielka i wiceprezesa Fundacji Wzornictwo i Ład (działającej na rzecz poprawy jakości przestrzeni publicznej). Od 2017 roku współzałożycielka Miejsca Aktywności Lokalnej - Mikromiasto - przestrzeni działań kulturalnych i edukacyjnych oraz spotkań sąsiedzkich, którą kieruje od tego czasu. Od ponad 1,5 roku prowadzi autorskie warsztaty architektoniczne dla Ukraińskich Dzieci. Wyróżniona w drugiej polskiej edycji międzynarodowego konkursu edukacji architektonicznej - Golden Cubes Awards, w kategorii Instytucje (Fundacja Wzornictwo i Ład). Nominowana za projekt: „Warsztaty architektoniczne dla ukraińskich dzieci”.

Mikromiasto to warszawskie miejsce aktywności lokalnej non-profit. Organizuje warsztaty, wystawy artystów, wydarzenia kulturalne i spotkania sąsiedzkie.

<http://wzornictwoilad.pl/>

https://www.facebook.com/Mikromiasto/?locale=pl_PL

Dorota Wantuch-Malta, Archi:kultura, Edukator Architektoniczny, Politechnika

Krakowska, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Kraków (Polska)

Architektka i wykładowczyni Politechniki Krakowskiej (Katedra Architektury Katedra Urbanistyki i Architektury Struktur Miasta). Adiunkt w Katedrze Urbanistyki i Architektury Obiektów Miejskich (A-9) na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej. Prowadzi zajęcia z gospodarki przestrzennej na Uniwersytecie Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, gdzie jest także kierownikiem międzyinstytucjonalnych studiów podyplomowych Archi:kultura. Edukator Architektoniczny. Autorka licznych publikacji naukowych i popularyzatorskich. Współautorka książek z zakresu ogólnej edukacji architektonicznej w Polsce i za granicą. Absolwentka Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej oraz studiów licencjackich na kierunku Architektura Wnętrz w Griffith College Dublin. W latach 2013-15 była redaktorem ogólnopolskiego magazynu o architekturze i urbanistyce A&B. Wcześniej pracowała jako architekt w biurach projektowych w Dublinie i Krakowie. Członkini Zespołu ds. powszechnej edukacji architektonicznej w Narodowym Instytucie Architektury i Urbanistyki.

Interdyscyplinarne studia podyplomowe

Archi:kultura. Edukator Architektoniczny. Program studiów ukierunkowany jest na kształcenie przyszłych pedagogów, mediatorów i nauczycieli, świadomych i kompetentnych do inicjowania działań, prowadzenia kursów i organizowania wydarzeń z zakresu edukacji architektonicznej i w Baukultur. Ideą programu studiów jest promowanie interdyscyplinarnego dialogu pomiędzy wydziałami pedagogicznymi a wydziałami projektowania i architektury.

<https://niaiu.pl/dzialalnosc/archikultura/>

Iza Rutkowska, Fundacja Form i Kształtów (Polska)

Projektantka i założycielka **Fundacji Form i Kształtów oraz Studia Zoonitecture**, wykładowczyni School of Form Uniwersytetu SWPS. Prowadzi performatywne procesy projektowe dotyczące przestrzeni i jej użytkowników – dzieci np. wspólnie z dziećmi stworzyła w Madrycie plac zabaw w postaci 120-metrowego węża. Projektuje interaktywne obiekty służące do katalizowania energii wybranej społeczności, aby następnie przy udziale lokalnych mieszkańców inicjować trwale zmiany w przestrzeni. Tworzy place zabaw razem z dziećmi, podwórka wraz z mieszkańcami. Zajmuje się edukacją w procesie – angażuje interdyscyplinarne grupy studentów w bieżące działania terenowe tak, żeby później realizowali niezależne projekty odnosząc się do doświadczeń nabytych w praktycznym działaniu. Prowadzi działania edukacyjne dla licznych organizacji pozarządowych oraz domach kultury. Współpracuje z samorządami miast oraz instytucjami sztuki w Polsce i za granicą. Efekty jej pracy prezentowane były na całym świecie. Laureatka drugiej polskiej edycji konkursu Golden Cubes Awards w kategorii Instytucje. Nominowana za

projekt: „Jakie to zwierzę? ” – współprojektowanie w
Zoochitecture Studio.

www.formyiksztalty.pl
www.zoochitecture.com

**Katarzyna Szpernalowska, Zespół Szkół
Specjalnych nr 2 w Gdańsku (Polska)**

Absolwentka Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu
Mikołaja Kopernika w Toruniu. Nauczycielka
dyplomowana przedmiotów artystycznych z
dwudziestoletnim stażem. Absolwentka studiów
podyplomowych Archi:kultura. Edukator
architektoniczny. W Zespole Szkół
Ogólnokształcących nr 8 oraz w Zespole Szkół
Specjalnych nr 2 w Gdańsku, gdzie pracuje, w
ramach innowacji pedagogicznych realizuje autorskie
projekty edukacji architektonicznej uczące
świadomego i uważnego spojrzenia na architekturę,
np. „Zaspa jak plaster miodu”, „Gotycka tożsamość
Gdańska”, „Na tropie ornamentu – architektura
modernistycznej Gdyni”, „Na szlaku zygzaku –
architektura Przymorza”. Laureatka drugiej polskiej
edycji konkursu Golden Cubes Awards w kategorii
Szkoły. Nominowana za projekt „Na szlaku zygzaku”
– *Zespół Szkół Specjalnych nr 2 w Gdańsku*.

Henryk Kwapisz, Saint-Gobain Polska

Dyrektor ds. relacji instytucjonalnych Saint-Gobain
Polska, od 25 lat w Grupie Saint-Gobain. Autor i
współautor ponad 60 poradników i publikacji w
specjalistycznych wydawnictwach z zakresu poprawy
jakości architektury i budownictwa w Polsce. **Saint-
Gobain** tworzy, produkuje i dystrybuuje materiały i
zrównoważone rozwiązania dla rynku budowlanego.

www.saint-gobain.pl

Kornelia Rozwadowska (Polska)

Właścicielka firmy Betonika, której celem jest
wdrażanie zrównoważonych rozwiązań w
budownictwie. Chętnie angażuje się w projekty
mające na celu podnoszenie świadomości młodych
Polek i Polaków w zakresie dbałości o środowisko.
Jej pasją jest fitoterapia i śpiew jazzowy.

Lea Kazanecka-Olejniak, Wrocław, (Polska)

Architektka i wykładowczyni na Politechnice
Wrocławskiej. Promuje realizację zmienności i
indywidualizacji przestrzeni poprzez inicjatywy
skierowane do architektów, a także do lokalnych
społeczności. Jej badania skupiają się na zmianach
przestrzennych w kontekście czasu i indywidualnych
potrzeb użytkowników. Jest dumną mamą dwójki
żądnych przygód dzieci, które na co dzień uczą ją
fascynacji światem.

Program:

Piątek

10:00 – 13:30

**Prezentacje
rekomendowanych praktyk,
projektów, działań i studiów
przypadku z obszaru edukacji
architektonicznej.**

1. Otwarcie Forum

prelegenci:

Katarzyna Domagalska, Kierowniczka Działu
Edukacji (NIAIU)

Audelin Chappuis, Dyrektor / Radca ds.
współpracy kulturalnej (Instytut Francuski w
Polsce / Ambasada Francji w Polsce)

Ovidiu Dajbog-Miron, Dyrektor (Rumuński
Instytut Kultury w Warszawie)

2. arc en rêve centre d'architecture

prelegentka: Sara Meunier, architekt,
kierowniczka Działu Edukacji – arc en
rêve **centre d'architecture**

temat: „*Wrażliwe podejście do przestrzeni –
zajęcia arc en rêve dla dzieci i młodzieży*”

Arc en rêve centre d'architecture z Bordeaux
jest instytucją kultury, która od 1981 r. promuje
świadomość kulturową w dziedzinie architektury,
urbanistyki i projektowania krajobrazu, a także
pośredniczy w promowaniu wysokiej jakości
środowiska życia. Jej programy dla dzieci i
młodzieży opierają się na rozwijaniu wrażliwego
podejścia do przestrzeni i pomaganiu uczniom w
odkrywaniu, na czym polega projektowanie
architektoniczne poprzez poznanie architektury
współczesnej – zarówno dużych jak i mniej
prestiżowych projektów o wysokiej jakości.
Nadrzędną strategią jest „uczenie się od
miejsca” poprzez wrażliwe odczytywanie
przestrzeni przez emocje, percepcję,
bezpośrednie reakcje.

W 2023 r. pięć szkół średnich zostało objętych
projektem, celem, którego była poprawa
przestrzeni do nauki. Uczniowie spotykali się z
architektem i artystą, aby wspólnie spojrzeć na
nowo na sale do nauki oraz wypracować zmiany
i nowe sposoby ich użytkowania. Powstałe
projekty i nowe aranżacje brały pod uwagę
związek funkcjonowania ciała w przestrzeni.

3. Centrum Pompidou

prelegentka: Peggy Derder, Dyrektorka działu treści edukacyjnych, Centrum Pompidou.
temat: „*Narzędzia i działania edukacyjne dotyczące Architektury Centrum Pompidou.*”
Budynek Centrum Pompidou zaprojektowany przez architektów Renzo Piano i Richarda Rogersa jest przełomowy. Otwarty w 1977 roku, odzwierciedla innowacyjny charakter instytucji poprzez szereg rozwiązań architektonicznych. Dział edukacji Centrum Pompidou stworzył pełną gamę narzędzi i działań edukacyjnych oraz programu oprowadzań z przewodnikiem, aby pomóc wszystkim odbiorcom odkryć kluczowe i innowacyjne elementy tej architektury. W jaki sposób sam budynek muzeum, wyłączając jego zbiory, może stać się przedmiotem edukacji dla różnych grup odbiorców? W jaki sposób można doprowadzić do dialogu między wnętrzem a zewnątrz budynku muzealnego, jego architekturą a otoczeniem?

4. Narodowy Instytut Architektury i Urbanistyki (NIAIU)

prelegentka: Katarzyna Domagalska, Kierowniczką Działu Edukacji NIAIU
temat: *Mały Architekt. Przybornik do oglądania miasta*
Książka dla dzieci pt. „Mały Architekt. Przybornik do oglądania miasta” autorki Kasi Domagalskiej i Marty Kwiatek – to publikacja wspierająca dzieci w odkrywaniu przestrzeni miejskich poprzez architekturę. Główna bohaterka Belka Słupeczańska jest przewodnikiem po świecie architektury. Dzięki niej dzieci z rodzicami mogą wspólnie spacerować i cieszyć się miejscami i przestrzeniami, w których żyją. Książka wydana przez Narodowy Instytut Architektury i Urbanistyki

5. Politechnika Krakowska, Wydział Architektury

prelegentka: dr inż. arch Dorota Wantuch-Matla, architekt, adiunkt w Katedrze Urbanistyki i Architektury Struktur Miejskich (A-9) na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej
temat: *Studia podyplomowe dla przyszłych edukatorów BEE Archi:kultura. Edukator architektoniczny*
Międzyuczelniane, interdyscyplinarne studia podyplomowe na kierunku Archi:kultura. Edukator Architektoniczny kształcą kadrę edukatorów, mediatorów i nauczycieli, którzy w sposób świadomy i kompetentny prowadzić będą indywidualne działania, kursy i wydarzenia, a także wprowadzać zajęcia nt.

Baukultur. Koncepcja studiów zasadza się na założeniu interdyscyplinarnego dialogu między kierunkami pedagogicznymi i projektowo-architektonicznymi.

W proponowanej prezentacji omówione zostaną ponad dwuletnie doświadczenia zdobyte w procesie przygotowania i realizacji dwóch edycji (oraz rozpoczynającej się trzeciej edycji) studiów podyplomowych organizowanych przez Narodowy Instytut Architektury i Urbanistyki, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Politechnikę Krakowską, Politechnikę Gdańską.

6. Stowarzyszenie De-a Architectura

prelegentka: Mina Sava, architektka, prezeska stowarzyszenia De-a Architectura
temat: Program De-a architectura
De-a Architectura to społeczność edukatorów, specjalistów, nauczycieli działających na rzecz środowiska zbudowanego i kształtujących lepszą przyszłość poprzez edukację architektoniczną kierowaną do dzieci, młodzieży i dorosłych. Programy wspierają kreatywność i innowacyjność oraz pomagają dzieciom przygotować się do życia w prawdziwym świecie. W ciągu dziesięciu lat z programów skorzystało ponad 30000 uczniów w Rumunii, przy wsparciu ponad 1000 nauczycieli i 1000 architektów-wolontariuszy. Programy edukacyjne odbywają się głównie w szkołach w formie zajęć fakultatywnych, ale także w muzeach oraz podczas wydarzeń architektonicznych i projektowych. Rumuńska Izba Architektów nadała programom „Znak jakości Architektury” i finansuje działania. Prezentacja będzie stanowić przegląd programów edukacyjnych oraz ich powiązania z celami Karty UIA na rzecz Edukacji Dzieci i Młodzieży w środowisku zbudowanym.

7. UIA (International Union of Architects) Architecture & Children Work Programme

prelegent: Mina Sava, architektka, współdyrektorka Programu „Architecture and Children Work Programme” Międzynarodowej Unii Architektów (UIA)
temat: Karta edukacji o środowisku zbudowanym (edukacji architektoniczno-przestrzennej) dla Dzieci i Młodzieży.
W prezentacji zostanie omówiona Karta Edukacji o środowisku zbudowanym dla Dzieci i Młodzieży – dokument stanowiący ramy określające kierunki i wytyczne dla rządów i władz na świecie, a także wszystkich partnerów finansujących, tworzących i wdrażających edukację w zakresie środowiska zbudowanego i architektury.

8. Territoires pionniers – Maison de l'architecture de Normandie (instytucja członkowska krajowej sieci "Réseau des maisons de l'architecture" ("Sieć Domów Architektury"))

prelegent: Félix Pareja, prezes stowarzyszenia – Territoires pionniers – Maison de l'architecture de Normandie w Caen

temat: Rezydencje architektoniczne jako kulturalne narzędzie służące mieszkańcom i lokalnej społeczności

Stowarzyszenie Territoires pionniers i Maison de l'architecture – Normandie w Caen, to regionalny „dom architektury” w Normandii – instytucja kultury zajmująca się edukacją architektoniczną i promocją wiedzy o środowisku zbudowanym. Działa jako koordynator sieci podmiotów zaangażowanych w architekturę na poziomie regionu i kieruje swoją ofertę do wszystkich zainteresowanych tematyką architektury, urbanistyki, miast i obszarów wiejskich. Opierając się na swoim doświadczeniu pracy jako architekta i prezesa stowarzyszenia „Territoires pionniers”, Félix Pareja przedstawi krótką prezentację na temat rezydencji architektonicznych i tego, jak mogą one służyć lokalnym społecznościom i obywatelom.

9. Miejsce Aktywności Lokalnej Mikromiasto

prelegentka: Joanna Tarkowska, graficzka, działaczka lokalna i edukatorka architektury, współzałożycielka i wiceprezeska Fundacji Wzornictwo i Ład

temat: „Architektura. Warsztaty dla dzieci ukraińskich”

Prezentacja jest wynikiem ponad półtorarocznych warsztatów prowadzonych dla dzieci z Ukrainy. Architektura były punktem wyjścia do zmierzenia się z trudnymi doświadczeniami, z którymi dzieci spotkały się podczas wojny. Tworzenie modeli, stawianie nowych budynków w małej skali miało pomóc im uwierzyć w to, że każde miasto można odbudować wraz z architektami. Dzieci odzyskiwały poczucie sprawczości, a forma spotkań opartych na tworzeniu i zabawie skłaniała do rozmów o przebytych doświadczeniach, które miały także funkcję terapeutyczną.

11:30 – 11:45

Przerwa kawowa

10. STUDIO Ładne Halo /Golden Cubes Awards – laureatka polskiej edycji w kategorii Publikacje

prelegentka: Joanna Guszta. Autorka książek dla dzieci. Współzałożycielka wydawnictwa i studia graficznego Ładne Halo.

temat: *Ilustracja, humor, wyobraźnia i kreatywna zabawa w cyklu książek obrazkowych do edukacji architektonicznej: „Miasto Potwór”, „Tu i teraz”, „Nie tylko place zabaw”.*

Seria książek obrazkowych: *Miasto Potwór, Tu i Teraz* zaprojektowane i stworzone przez Joannę Gusztę w duecie z ilustratorem Przemkiem Liputem powstały jako punkt wyjścia do rozmów z dziećmi na poważne tematy takie jak: podstawy estetyki, jakość przestrzeni i poczucia wspólnoty, rozwiązania proekologiczne i zmiany klimatyczne miasta. W książce *Nie tylko place zabaw* poruszany jest temat infrastruktury miejskiej dla dzieci, która może wspaniale rozwijać kreatywność, empatię, wartościowe postawy, obywatelstwo czy dbałość o środowisko, nie tylko wśród dzieci, ale wśród wszystkich mieszkańców. Książki są również narzędziami edukacyjnymi, których użycie zachęca do działania.

11. Zespół Szkół Specjalnych nr 2 w Gdańsku, Golden Cubes Awards – laureatka polskiej edycji w kategorii Szkoła

prelegentka: Katarzyna Szpemałowska, nauczycielka, edukatorka

temat: *Projekt edukacyjny „Na szlaku zygzaku” – Zespół Szkół Specjalnych nr 2 w Gdańsku*

Prezentacja jest reportażem z przeprowadzonego projektu edukacji artystycznej i architektonicznej „Na szlaku zygzaku”. W związku ze zmianą siedziby szkoły, zaistniała potrzeba „oswojenia” nowego miejsca przez uczniów. Szkołę otacza modernistyczne osiedle z lat 60-tych. Motywem przewodnim tej architektury jest zygzak, który powtarza się w konstrukcjach i detalach budynków. Uczniowie nauczyli się uważnie, świadomie patrzeć na architekturę. Projekt zainspirował ich do indywidualnych poszukiwań, dał satysfakcję z dostrzegania kolejnych szczegółów i odtwarzania ich w indywidualnych projektach fotograficznych i plastycznych.

12. Muzeum Sztuki Nowoczesnej

prelegentki: Hanna Zwierzchowska, artystka, projektantka i edukatorka, Marta Przybył – kuratorka programów edukacyjnych MSN

temat: „Budowanie programu edukacyjnego dla budynku.”

Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie programowo silnie związane jest z Warszawą, jej historią i mieszkańcami, jednocześnie aktywnie uczestniczy w życiu artystycznym w Polsce i na świecie. Założone w 2005 roku, początkowo bez przestrzeni wystawienniczej, umiejętnie korzystało z różnych miejsc, odnajdując w nich inną historię do opowiadania. Od 2009 roku Muzeum organizuje cykliczny Festiwal „Warszawa w budowie”, festiwal poświęcony architekturze, urbanistyce, designowi i przestrzeni publicznej w Warszawie. W 2024 roku – 16. edycja Festiwalu zainauguruje otwarcie nowego gmachu wystawienniczego Muzeum Sztuki Nowoczesnej.

W prezentacji zostaną postawione pytania: Jak zbudować program edukacyjny na placu budowy?
Jak różne przestrzenie mogą wpływać na edukację?

13. Archi:kultura.

prelegentka: Natalia Gawel, architektka, edukatorka

temat: „*Miejski dentysta – gra miejska dla dzieci*”

Natalia Gawel urodzona w Gdańsku, architektka, z zamiłowania edukatorka. W 2020 roku ukończyła międzyinstytucjonalne studia podyplomowe Archi:kultura. Edukator Architektoniczny. Jako pracę dyplomową stworzyła grę miejską dla dzieci o nazwie Urban Dentist.

Prezentacja pokaże, jak można przekuć dziecięce pomysły na skalę miejską. Urban Dentist to metoda oparta na warsztatach skierowanych do lokalnych społeczności. Uczestnicy badają i eksplorują wybrany obszar badając przestrzeń, którą uważają za ważną, ale niedocenianą. Badanie określa potrzeby i pragnienia społeczności oraz pomysł, w jaki sposób przestrzeń może zostać ulepszona i stać się dla nich użyteczna. W procesie zawierają się również postulaty zrównoważonego rozwoju i wpływu przestrzeni na jej mieszkańców.

14. PLACES Foundation

prelegentka: Magdalena Storożenko-Polak, architektka, edukatorka i urzędniczka dostępności. Prezes Fundacji Miejsca odpowiedzialnej za UNIfest. Festiwal Uniwersalnego Designu.

temat: *Empatia – Jak uczyć o uniwersalnym projektowaniu i dostępności. Jak edukować o dostępności, aby kształtować empatyczne społeczeństwo?*

Jak warsztaty edukacyjne wpływają na rozwijanie empatii na przestrzeń dostępną dla wszystkich. Celem warsztatów jest zaangażowanie dzieci, młodzieży i dorosłych w kwestię znaczenia uniwersalnego projektowania. Jak przygotować ćwiczenia, które nauczą najmłodszych projektowania uniwersalnego? W zaproponowanej prezentacji podzielimy się naszymi przemyśleniami i wynikami po warsztatach architektonicznych.

15. Saint-Gobain Polska

prelegenci: Henryk Kwapisz – dyrektor ds. relacji instytucjonalnych Saint-Gobain Polska
Kornelia Rozwadowska – właścicielka firmy Betonika

temat: *Przykłady efektywnej współpracy korporacji i młodzieży, której celem jest pogłębianie wiedzy na temat architektury*

Architecture Student Contest jest międzynarodowym konkursem bazującym na wizji Saint-Gobain w zakresie zrównoważonych budynków. Został on zorganizowany po raz pierwszy w 2004 w Serbii przez Saint-Gobain Isover, a Warszawa gościła studentów w 2022 roku. Co rok bierze w nim udział ponad 1300 studentów z 30 krajów. W 2023 roku Saint-Gobain Polska współorganizował hackathon, którego celem było znalezienie najlepszych narzędzi promujących zrównoważone miasta. Zwycięzcy zaprezentowali grę internetową dla dzieci. Celem gry jest zmiana miasta z nieprzyjaznego na przyjazne mieszkańcom.

16. Politechnika Wroclawska

prelegentka: dr inż. arch. Lea Kazanecka-Olejek, architekt, wykładowczyni na Politechnice Wrocławskiej.

temat: *Regulamin zajęć to podstawa. O łamaniu szkolnych zasad na potrzeby edukacji architektonicznej*

Prezentacja o zasadach, łamaniu reguł, tworzeniu. Jak edukacja i sposób edukowania wpływają na nas. Od małego jesteśmy edukowani w określony uporządkowany sposób, według określonych porządków i reguł. W szkole uczy się nas, aby podnieść rękę przed zapytaniem o możliwość wyjścia do toalety, że możemy rysować tylko na przeznaczonych do tego kartkach i na zadany temat. Na przykładzie przeprowadzonych warsztatów dla dzieci pokażemy jak zasady, ale także ich łamanie, wpływają na pracę twórczą.

17. Fundacja Form i kształtów (film wideo)

Film: „*Jakie to zwierzę?*” współprojektowanie w *Zoochitecture Studio*, Fundacja *Form i Kształtów*, Iza Rutkowska.

18. Golden Cubes Awards – Polscy laureaci
(film 6 min)

13:30–14:15

Obiad

14:15–16:15

Warsztaty – dyskusje w formacie World Café

World Cafe to metoda warsztatowa polegająca na dyskusji w nieformalnej atmosferze, podobnej do tej w kawiarni. Uczestnicy omawiają dane zagadnienie, dyskutując o nim w małych grupach przy stolikach. Dyskusja odbywa się w kilku rundach trwających 15 minut, a kawiarniana atmosfera swobodne i otwarte rozmowy.

Podczas warsztatów World Cafe uczestnicy mogą zmieniać stoły, aby znaleźć najciekawszy dla siebie temat. Na koniec warsztatów muszą wybrać jeden temat, który chcieliby pogłębić. W ten sposób wszyscy uczestnicy zostaną podzieleni na 5 grup roboczych. Następnego dnia będą pracować w grupach nad tematami z warsztatów World Cafe, projektując prototypy narzędzi edukacyjnych dla każdego tematu.

TEMATY STOŁÓW:

1.

„Architerapia” – edukacja architektoniczna w trudnych kontekstach

moderatorka: Natalia Gawel

Jak wykorzystać edukację architektoniczną w pracy z dziećmi lub dorosłymi w trudnych sytuacjach życiowych (np. wojna, migracja, wykluczenie społeczne itp.).

Czy możesz sobie wyobrazić, jakie to uczucie, gdy twoje życie jest zagrożone lub czujesz się wykluczony ze społeczeństwa? Może w takim momencie chcesz znaleźć bezpieczną przetrzeń, gdzieś się ukryć? Przy tym stoliku wspólnie omówimy sposoby radzenia sobie z wyzwaniami jakie stawia przed nami świat poprzez edukację w zakresie środowiska zbudowanego. Co oznacza dla Ciebie

architerapia? Czy uważasz, że edukację i architekturę można wykorzystać do rozwiązywania problemów społecznych? Zapraszam wszystkich zainteresowanych do otwartej dyskusji.

2.

Zmiany klimatyczne i edukacja architektoniczna

moderatorzy: Joanna Gusza (Studio Ładne Halo) oraz Félix Pareja (Réseau des maisons de l'architecture, Territoires pionniers)

Jak najlepiej połączyć edukację w zakresie środowiska zbudowanego z ekologiczną? Jak zapewnić trwałość naszych działań edukacyjnych? Przed nami zadania do dyskusowania:

– Wyobraźmy sobie szczęśliwe zakończenie – rola pozytywnej narracji w edukacji klimatycznej dzieci i młodzieży.

– *Retro future* – jak dawniej futurologi wyobrażali sobie miasta przyszłości w harmonii z naturą?

– Idea *solarpunk* – co to jest i jak możemy ją wykorzystać w edukacji klimatycznej w kontekście architektury?

3.

Projektowanie uniwersalne i edukacja architektoniczna (BEE)

Moderatorka: Magdalena Storożenko-Polak (PLACES Foundation)

Jak edukować o dostępności? Siła empatii w kształtowaniu dostępnego społeczeństwa, czyli jak możemy skutecznie zmierzyć wpływ warsztatów i edukacji na rozwijanie empatii i zrozumienia dostępności wśród dzieci. W jaki sposób możemy zapewnić, że narzędzia i zasoby edukacyjne będą dostępne i włączające a nie wykluczające uczestników o różnych umiejętnościach uczenia się?

4.

Partycypacja – projektowanie z dziećmi i dorosłymi

moderatorki: Mina Sava – Stowarzyszenie De-a Architecture, UIA (Międzynarodowa Unia Architektów) Program Pracy „Architektura i Dzieci”, Sara Meunier (arc en rêve centre d'architecture)

W jaki sposób dzieci i dorośli mogą stać się aktywnymi uczestnikami procesu tworzenia miasta? Czy możemy włączyć dzieci w proces projektowania? Czy architekci powinni projektować przestrzeń, pytając dzieci o ich potrzeby? Angażując dzieci i młodzież w projektowanie i planowanie środowiska

zabudowanego, możemy tworzyć miasta, miasteczka, dzielnice i społeczności. Kilka dobrych praktyk z Francji i Rumunii.

5.

Budynek/Muzeum jako narzędzie edukacyjne

moderatorki: Peggy Derder (Centrum Pompidou) i Hanna Zwierzchowska (Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie)
Prosty plan budynku można rozszerzyć od podstawowego schronienia do opowieści przygodowej o życiu ludzi. Przestrzenie, które tworzymy i z których korzystamy, tworzą także nas. Przyzwyczailiśmy się do nauki w pokojach, ale czy możemy się także na nich uczyć? Jak możemy wykorzystać budynek jako narzędzie w edukacji?

16:15–17:15

Podsumowanie rozmów i wniosków w grupach stolikowych.
Podział na grupy warsztatowe.

Sobota

10:00–13:30

Praca w grupach warsztatowych nad prototypami narzędzi edukacyjnych w wybranym obszarze tematycznym (architerapia, zmiany klimatyczne, projektowanie uniwersalne, partycypacja, budynek jako narzędzie edukacyjne)

13:30–14:15

Lunch

14:15–15:30

Ciąg dalszy pracy w grupach warsztatowych

krótka przerwa

15:45–17:00

Prezentacje i wystawa powstałych prototypów.